

Изх. № 1/20.01.2021 г.

ДО
Г-жа Цвета Караянчева
Председател на Народното Събрание

До
Г-н Вежди Рашидов
Председател на
Комисията по Културата и Медиите

ДО
Членовете на Комисията по Културата и Медиите

ДО
Г-жа Даниела Дариткова-Проданова
Председател на
Парламентарната група на ПП „Герб“

ДО
Г-н Красимир Велчев
Заместник – Председател на
Парламентарната Група на ПП „Герб“ и член на
Комисията по Културата и Медиите

ДО
Г-жа Корнелия Нинова
Председател на
Парламентарната група на „БСП За България“

ДО
Г-н Мустафа Карадайъ
Председател на
Парламентарната група на ПП „ДПС“

ДО
Г-н Искрен Веселинов
Съпредседател на
Парламентарната група на
„Обединени Патриоти“

ДО
Г-жа Гергана Стефанова
Председател на
Парламентарната група на
„Воля – Българските Родолюбци“

СТАНОВИЩЕ

от СНЦ „Асоциация на филмовите и телевизионните продуценти“
относно Законопроект за изменение и допълнение на Закона за филмовата
индустрия с № 002-01-68 от 27.11.2020 г.,
приет на първо гласуване на 04.12.2020 г.

Уважаема Госпожо Председател,
Уважаеми Народни представители,
Уважаеми членове на Комисията по културата и медиите,

Във връзка с предстоящото приемане на второ четене на Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за филмовата индустрия (ЗИД на ЗФИ), от името на СНЦ „Асоциацията на филмовите и телевизионните продуценти“ (АФТП) заявяваме, че подкрепяме инициативата за промяна и модернизиране на Закона за филмовата индустрия, и представяме на Вашето внимание обосновани и мотивирани предложения за промени и допълнения на текста на ЗИД на ЗФИ, които да бъдат обсъдени и приети на второ четене.

1. Съгласно §31, т. 40, б. „г“ от Законопроекта, продуцентът трябва да отговаря на следното допълнително условие: *„да не предоставя на един и същи оператор, включително и чрез конкурс, едновременно повече от две външни продукции“*, за да бъде определен като независим.

Идентично условие бе отменено през 2010 г. от Закона за радиото и телевизията. Неговото предложение за връщане демонстрира и дълбокото неразбиране на смисъла, който влага Директива 2010/13 с насоките за определяне на понятието „независим продуцент“

По същество това условие е плод на погрешни правни представи за определяне на количествени критерий, а освен това е и лексикално и терминологично грешно, което води и до логически празноти във формулировката му. Не се разбира дали един продуцент, който отговаря на другите условия, но за даден период, например от една седмица не отговаря на критерия по т. „г“ ще се счита перманентно „зависим“ продуцент или само в рамките на едната седмица, в която произвежда повече от две външни продукции. Не се разбира, също така, поради липсата на законова дефиниция, дали предоставянето на външна продукция визира производствения процес или и предоставянето на права за излъчване на аудио-визуални произведения. В цитираната Директива се говори за предавания, доставени на един и същи телевизионен оператор, от което може да се съди, че и предлаганото условие по б. „г“ включва както производството на предавания, така и предоставянето на

вече готови предавания за излъчване. При това положение ще се получи абсурдната ситуация, при която ако телевизионният оператор е откупил едновременно правата за излъчване на три филма и ги излъчва в програмите си, то по законова презумпция продуцентът на филмите ще се счита за „зависим“, без да е фактически.

Абсурдността на горните хипотези показва и пълната неадекватност на посоченото условие по буква „г“ да служи като критерий за определяне на качеството на независим продуцент.

С настоящото категорично се противопоставяме това условие да бъде прието като критерий за оценяване на независимостта на един продуцент и молим §31, т. 40, б. „г“ от Законопроекта да не бъде приет при второ четене.

2. Считаме, че новите ал. 10, 11 и 12 на чл. 26 (§17 от ЗИД на ЗФИ) са логически несъвместими, а редакцията им фактически ограничава правото за кандидатстване по повече от една мярка.

Ал. 10 предвижда, че „*Не се допуска възстановяване на разходи по схемата по ал. 1, т. 2 за разходи, за които е получена друга държавна или минимална помощ, независимо от източника ѝ.*“

Формулировката на ал. 10 не е правно издържана. В случай, че един допустим разход е финансиран от държавата, съгласно сегашната редакция на ал. 10 продуцентът няма да има право да иска възстановяване за разликата, която той е финансирал над държавната помощ, до пълния размер на съответния разход, защото ал. 10 изключва възможността да се кандидатства за възстановяване на вече финансирани разходи (независимо от размера на държавната помощ). Затова предлагаме следната редакция:

„*(10) Не се допуска възстановяване на разходи по схемата по ал. 1, т. 2 за частта от разход, за която е получена друга държавна или минимална помощ, независимо от източника ѝ.*“

От своя страна, ал. 11 трябва да бъде променена, чрез заличаване на т. 1 и 2, тъй като наличието им обезсмисля ал. 10 и генерално създава условия новата мярка за възстановяване на разходи да не се прилага за българските продуценти, които са получили държавна помощ за производството на филми за същия проект.

По отношение на т.1, ал. 11 се препраща към гореизложените мотиви по ал. 10.

По-сложен е въпросът с т. 2 на ал. 11, която трябва категорично да бъде заличена. В т. 2, ал. 11 се казва, че е допустимо да се кандидатства по повече от една от схемите ако сборът от двете помощи не надхвърля най-високия приложим интензитет и най-високия приложим размер на помощта. След това в ал. 12 се обяснява, че интензитетът на държавна помощ за проект за

производството на филм се определя в съответствие с чл. 28, ал. 3, тоест интензитетът е в размер до 50 на сто от допустимите разходи. Това означава, че ако един продуцент е получил държавна помощ за производство на един филм в максимален размер, то няма да има право да кандидатства за възстановяване на разходи върху финансираната от него част от бюджета, защото ще се счита, че е вече получил максималният интензитет на помощите. Този елементарен пример показва по безспорен начин, че т.2 на ал. 11 не защитава интересите на българските продуценти и настояваме същата да бъде изменена и да бъде приета в следната редакция:

„(11) С един и същ проект може да се кандидатства за помощ по повече от една от схемите по този закон.“

3. Предлагаме в ЗИД на ЗФИ да бъде регламентирана схема за държавна помощ за производство на телевизионни сериали, заснети по кинематографичен способ.

България в европейски мащаб е закъсняла не само с въвеждането на подобни финансови стимули, но и с признаването на телевизионното кино като изкуство, което трябва да бъде поощрявано и насърчавано.

В последните десет години наблюдаваме производството на телевизионни сериали, със специфични съдържателни аспекти и културни напластявания, извън типичните комерсиални телевизионни жанрове. Този културен феномен се развива в резултат на увеличаване на дела на нелинейните аудио-визуални медийни услуги, наред с традиционната телевизия. Нелинейните аудио-визуални медийни услуги предопределят активно въздействие на аудиторията върху качеството и характеристиките на медийния продукт, което позволява на доставчиците на медийни услуги да опознават и съобразяват естествените потребности на различните видове аудитория, включително и чрез създаването на високохудожествени телевизионни сериали.

Телевизионните продукции в България се заснемат по кинематографичен начин, а именно с филмова камера с индивидуален запис и със сменяеми обективи, всяка сцена се заснема от различни гледни точки, пренарежда се осветлението, прави се постпродукция с цветокоригиране, тоест се следва целия процес, който е присъщ на реализацията на филмови продукции за излъчване по кината и това качество е разпознаваемо на телевизионния екран.

Предлаганото допълнение на ЗИД на ЗФИ цели:

- Признаване на специфичното естество на културните дейности, продукти и услуги свързани с производството и разпространението на високохудожествени телевизионни сериали (които от гледна точка на тяхното специфично качество, използване или крайна цел въплъщават или предават определена форма на културно изразяване независимо от търговската им стойност) като носители на самобитност, ценности и смисъл;

- Въвеждане и прилагане на необходимите политики и мерки за опазване и насърчаване многообразието от форми на културно изразяване;
- Насърчаване развитието на произведения на независими продуценти като гаранция за поставяне в центъра на общественото внимание на различни гледни точки на обществено значими теми и събития и утвърждаване плурализма на информацията като основен принцип на Европейския съюз;
- Въвеждане на регулаторната политика, която да защитава определени обществени интереси в тази динамична среда на връзка между телевизия и ценностни очаквания от зрителите, включително чрез поддържане на културното многообразие, медийния плурализъм, защитата на потребителите;
- Насърчаване развитието на съвременни произведения, включително оригинално произведени на български език.

В контекста на паневропейската правна рамка за развитие на аудиовизуалното изкуство, след въвеждане на цифровизацията във всички държави-членки на Европейския съюз и произлизащите задължения да се стимулира не само европейското филмопроизводство, но и европейското телевизионно кино, което изисква национално отговорно институционално поведение, се налага въвеждането на стимули за производството на високохудожествени телевизионни сериали, заснети по кинематографичен способ, целящи да удовлетворят потребностите за търсене на ценностен консенсус между различните видове аудитория.

Предлагаме да се предвидят средства за новата схема за държавна помощ, които да се разходват отделно и независимо от средствата, които са предвидени за държавно подпомагане на филми.

Предвид, че промените касаят телевизионни сериали, заснети по кинематографичен способ, предлагаме въвеждането на определение на понятието „кинематографичен способ“, както следва: телевизионните сериали, заснети по кинематографичен способ, са тези, чийто начин на заснемане е с филмова камера или филмови камери с индивидуален запис и със сменяеми обективи, като всяка сцена изисква заснемане от различни гледни точки и пренареждане на осветлението, а при постпродукцията от видеото от различните камерни дубли се изгражда историята, като цветокоригирането е задължително.

Добрите практики от региона в Европа показват, че при адаптиране на финансови инструменти за стимулиране на филмовата индустрия, секторът оказва обективно измерим и нарастващ икономически принос - вливат се приходи от индустрията в държавния бюджет, като това се отразява положително на икономическия растеж на съответната държава, генерира по-висока заетост и ръст на добавена стойност, като поставят сектора като един от водещите за културните и творчески индустрии.

Предлагаме да бъде предвидено Националният филмов център да разработва и предлага на Министъра на културата Национална програма за развитие на производството на български сериали, която да съдържа целите и приоритетите при производството на сериали, необходимите ресурси и източниците за финансиране.

В общите положения на Закона за филмовата индустрия се съдържат заявените от Държавата приоритети, които намират своето отражение в критериите и правилата за държавно подпомагане. Приоритетите са насочени основно към два кръга въпроси, като държавната политика за разпространение и показ на филми и държавното подпомагане на филмовата индустрия. Предлагаме разширяване на обхвата на Закона, чрез добавяне на държавното подпомагане в областта на производството на телевизионни сериали. Във връзка с горното, следва да се предвиди прилагане на основните принципи на държавната политика за развитието и подпомагането на българската филмова индустрия, като равнопоставеност и защита на правото на свободно изразяване на творците и на професионалните организации и юридическите лица, защита на интелектуалната собственост в областта на филмовото творчество, подкрепа и насърчаване на таланти и изявени творци и автори в областта на филмовото изкуство и достъпност, публичност и прозрачност на държавното подпомагане на филмовата индустрия.

Предлагаме държавното подпомагане на телевизионни сериали да се предоставя след провеждане на конкурс, обявен със заповед на изпълнителния директор на агенцията, а условията и редът за отпускане на средствата за държавно подпомагане да се определят с правилника за прилагане на закона при спазване на изискванията на Регламент (ЕС) №651/2014 и Регламент (ЕС) №1407/2013.

4. С разпоредбата на чл.17 от ЗФИ, в сегашния ѝ вариант, се урежда конкретен аспект от разходната част на ежегодния държавен бюджет, като за Министерски съвет има законово задължение да предвижда всяка година определен минимален размер от държавните разходи за подпомагане на производството на игрални, документални и анимационни филми – в изпълнение на чл. 23 от Конституцията, съгласно който държавата има задължение да подпомага изкуството, без съмнение важна част от което е българското филмово изкуство.

Проектът на ЗИД на ЗФИ предвижда годишният размер на средства за държавно подпомагане на игрални, документални и анимационни филми, да не бъде по-малък от сумата на средностатистическите бюджети за предходната година съответно на 12 пълнометражни игрални филма, 22 пълнометражни документални филма и 250 минути анимация.

В този смисъл се създават законови гаранции, че ежегодно в държавния бюджет ще бъде осигурен поне един минимален размер от финансови средства за подпомагане производството на филми.

Предлагаме чл. 17 да бъде допълнен с цел да се гарантира минималния годишен размер на средствата за държавно подпомагане на телевизионни сериали, в размер не по-малък от 35 на сто от средствата предвидени за държавно подпомагане на филми. За първата календарна година на влизане в сила на Закона за изменение и допълнение на ЗФИ предлагаме да се предвиди субсидия в размер на 5 000 000 лева.

5. Предлагаме държавна помощ за производство на телевизионни сериали да се предоставя за проекти на:

а. български телевизионни сериали заснети по кинематографичен начин с продължителност от най-малко 6 епизода, с времетраене на всеки епизод над 40 минути чисто програмно време, които се произвеждат от независими продуценти при условията на чл. 26а, както и за

б. трансгранични телевизионни продукции на телевизионни сериали заснети по кинематографичен начин с продължителност от най-малко 6 епизода, с времетраене на всеки епизод над 40 минути чисто програмно време, които се произвеждат от независими продуценти при сключен договор с чуждестранен доставчик на линейни или нелинейни медийни услуги.

Традиционно епизодите на сериалите се разделят условно на сезони. Предлагаме да се предвиди кандидатстването на една сесия да се осъществява с проекти за един отделен сезон, а държавното подпомагане да може да се предоставя и за повече от един сезон на Сериала в различни сесии, включително за сезони различни от първия. Сравнителноправният анализ на аналогични схеми за държавна помощ на телевизионни сериали, в частност в Италия и Франция, показва, че няма въведени ограничения за кандидатстващите проекти нито по отношение на техния обем, нито по отношение на максималния брой епизоди или тяхното времетраене. Не считаме за целесъобразно да се поставят ограничения за максималния обема на телевизионните проекти, тъй като подобен критерий би довел до дискриминация на проекти, които по своя съдържателен потенциал биха отговаряли на критериите за допустимост.

6. Предлагаме да се уредят условията, на които трябва да отговарят заявителите и бенефициерите на държавната помощ, като за държавно подпомагане по схемата за държавна помощ за производство на телевизионни сериали да може да кандидатства единствено независим продуцент, който и да е бенефициер.

Схемата за държавна помощ на телевизионни сериали, по аналогия на изискванията по схемата за помощ на филми изисква да се обезпечи

дофинансирането на проекта, с който се кандидатства. Телевизионните сериали се разпространяват чрез линейни или нелинейни медийни услуги, чрез телевизионни и медийни оператори и платформи за разпространение на аудио-визуално съдържание. Описаната специфика на разпространение на телевизионните сериали налага за тази мярка да се приемат допълнителни и по-строги условия за кандидатстване, в сравнение със съществуващата вече схема за държавна помощ. Предлагаме да се въведе задължение за независимите продуценти, още към момента на кандидатстване, да представят сключен договор за копродукция с Българската национална телевизия или с доставчик на линейни аудио-визуални медийни услуги, който през предходната календарна година е генерирал средногодишен аудиторен дял в праймтайм най-малко 10 на сто за целева група 4+, или с доставчик на нелинейни медийни услуги, който през предходната календарна година е имал не по-малко от един милион активни потребители средномесечно или е сключил договор за реализацията и използване на проекта с чуждестранен доставчик на линейни или нелинейни медийни услуги, отговарящ на горните критерии.

7. Предлагаме да се създаде отделна Национална художествена комисия по телевизионни сериали, като експертно-консултативен орган към Изпълнителния директор на Националния Филмов Център. Национална художествена комисия по телевизионни сериали е независима и отделна експертно-консултативна единица, с членски състав, който ще се избира съгласно законните критерии за избор на членове на национални художествени комисии, измежду списъка на лицата с доказан опит в телевизионното кинопроизводство. Също така предлагаме Националната комисия за категоризация на филми ще разшири предмета на дейност и по отношение на телевизионните сериали и ще има за цел да категоризира всеки епизод на сериалите.

8. Предлагаме и критерии за оценка на телевизионните сериали, които вземат предвид жанровите, съдържателни и продукционни специфики. Всеки проект, с който се кандидатства за държавно подпомагане по схема за държавна помощ за производство на телевизионни сериали се оценява като културен продукт съобразно:

- основните сюжетни линии, характеристика на основните герои, концепция за продукционна реализация, два сценария за първите два епизода на сериала, синопсис за целия сезон, творческия потенциал на проекта в контекста на европейското културно разнообразие;
- икономическата обосновааност на предлагания бюджет;
- език на окончателната версия на произведението - един от официалните езици на Европейския съюз.

- професионалните постижения на продуцента и режисьора и постигнатият рейтинг на техните прайм тайм произведения;
- наличието на сключен договор за копродукция с БНТ или линеен или нелинеен медиен оператор.

9. Предлагаме интензитетът на държавното подпомагане на проектите за телевизионни сериали да не може да бъде по-малко от 30 на сто от средностатистическия бюджет за съответния вид сериал за предходната година и повече от 50 процента от допустимите разходи, освен в следните случаи:

а. за трудни сериали, при които интензитетът може да достигне размер до 80 процента от допустимите разходи;

б. за трансгранични продукции, където интензитетът може да е в размер до 60 процента от допустимите разходи, за тази част от тях, която се отнася за българското участие.

Във връзка с въведената възможност за увеличен интензитет на помощта в случай на труден сериал, предлагаме да се предвиди определение на понятието „труден сериал“, като сериал, за който се прилагат поне едно от изброените: заснет е преимуществено на труднодостъпна или отдалечена локация; характеризира се със специфика на драматургията или режисурата, които водят до увеличаване на снимачните дни и съответно намаляване на телевизионното време; наличие на специални или компютърни ефекти или каскади, които заемат над 5 на сто от всеки един от епизодите, или в агрегат за целия сериал; наличие на характерна епоха, изискваща наличието на специални костюми, грим, декори, компютърни ефекти. Във всички случаи при претенции, че даден сериал е труден сериал, бенефициерът представя обосновка.

10. Втората мярка, която се въвежда с предложеното изменение и допълните на ЗФИ е прецедент в българското законодателство и касае възстановяване на средства за разходи на производство на аудио-визуални произведения, в това число игрални, документални и анимационни филми, както и на телевизионни филми и сериали.

Работната комисия, назначена от Министъра на културата във връзка с проекта на ЗИД на ЗФИ, съставена от представители на множество сдружения работещи в областта на филмовото изкуство, сред които СНЦ «Асоциация на филмовите и телевизионните продуценти» и сдруженията подписали становището от 18.12.2020 г., работи близо две години по текстовете на Законопроекта и се обедини около необходимостта да бъде приета нова мярка за финансови стимули, която да има разширен кръг от адресати, включително и телевизионните аудио-визуални произведения.

Становището от 18.12.2020 г. на СБФД и няколко сдружения, които работят в областта на филмовата индустрия, е очевидно в противоречие с дискутираните и приети от филмовата общност положения, без съмнение защитава интересите на ограничен кръг заинтересовани от запазване на досегашното статукво, като минава възможностите за увеличаване на инвестициите във филмовата индустрия и съответно за осигуряване на по-висок оборот на средства в този сектор, с което и да се увеличи и заетостта и да се намали изтичането на таланти и способни кадри в други държави.

Предлагаме проектът на ЗИД на ЗФИ да се допълни, като се предвиди за възстановяване на разходи по схемата за телевизионни сериали да може да кандидатства и да е бенефициер независим продуцент, който към момента на подаване на заявление за кандидатстване е сключил договор за копродукция на проекта с Българската национална телевизия или с доставчик на линейни аудио-визуални медийни услуги, който през предходната календарна година е генерирал средногодишен аудиторен дял в праймтайм най-малко 10 на сто за целева група 4+, или с доставчик на нелинейни медийни услуги, който през предходната календарна година е имал не по-малко от един милион активни потребители средномесечно или да е сключил договор за реализация и използване на проекта с чуждестранен доставчик на линейни или нелинейни медийни услуги, който отговаря на горните условия.

Надяваме се предложението за допълнение на проекта на ЗИД на ЗФИ чрез разширяване на схемата за държавно подпомагане на филмовото творчество по отношение на телевизионните сериали заснети по кинематографичен способ, да бъде прието.

Молим да имате предвид, че настоящото предложение за допълнение на проекта на ЗИД на ЗФИ бе направено срочно и по време на общественото обсъждане, но по неизяснени причини, същото не е отразено в Справката за отразяване на постъпилите предложения и становища от обществените консултации.

С уважение:

Евтим Милошев

Председател на Управителния съвет на

СНЦ „Асоциация на филмовите и телевизионните продуценти“